

Inbreng VCR voor het RTG over marktdominantie van internet- en technologiebedrijven

De Vereniging Commerciële Radiostations¹ (hierna: VCR) dankt uw Commissie voor de uitnodiging tot deelname aan het rondetafelgesprek over de marktdominantie van internet- en technologiebedrijven op 31 januari a.s. Zij neemt daar graag aan deel en legt met deze notitie alvast de belangrijkste aandachtspunten voor.

De mediaparagraaf in het regeerakkoord stelt: “De uitdagingen voor de journalistiek en mediabedrijven zijn enorm, op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Grote internationale bedrijven domineren de markt wereldwijd en informatie is vaak direct gratis digitaal toegankelijk. Ruimte voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek en een stevige publieke omroep op alle schaalniveaus is hierdoor niet langer vanzelfsprekend, maar wel nodig vanwege het veranderende medialandschap. Daar willen we aan bijdragen in de komende jaren.”

Het stemt de VCR positief dat de regering inziet dat bedrijven als Google en Facebook in algemene zin de macht in de mediawereld naar zich toe trekken en een bedreiging kunnen vormen voor de onafhankelijke onderzoeksjournalistiek en de publieke omroep in Nederland. Wel stelt het de VCR teleur dat de commerciële omroepen daarbij niet genoemd zijn. Ook haar leden, de landelijke commerciële radiozenders, zullen in de toekomst de effecten van de impact en omvang van grote buitenlandse internet- en technologiebedrijven gaan ervaren. Bedrijven als Google, Facebook, Apple, Microsoft en Amazon voeren niet voor niets samen de lijst van meest waardevolle bedrijven ter wereld aan.

Radio is nog steeds springlevend, maar het is voor de leden van de VCR duidelijk dat in de andere mediabranches een transitie gaande is van mediaconsumptie richting de internet- en technologiespelers. Een dergelijke transitie zal ook bij de radio zich voltrekken. De Nederlandse radiosector kan alleen op niveau blijven als de wet- en regelgeving waarmee zij te maken heeft met de ontwikkelingen in de markt mee verandert. Er wordt in toenemende mate geluisterd via meerdere apparaten. Ook zijn de mogelijkheden voor digitaal luisteren toegenomen. In de toekomst zal een verschuiving gaan plaatsvinden richting non-lineaire consumptie. De grote internationale technologie en internetbedrijven acteren over verschillende speelvelden heen en vormen in de toekomst op die manier ook een bedreiging voor de Nederlandse commerciële radio omroepen. Wil een Nederlandse radio-omroep adequaat kunnen reageren in die markt en voldoende mee te kunnen komen in het tempo, dan moet zij flexibel kunnen zijn. De radiosector kent echter allerlei sectorspecifieke en regulatoire beperkingen die daar aan in de weg staan en het concurrentievermogen van de individuele marktpartijen beperkt.

¹ De VCR bestaat uit BNR Nieuwsradio, Qmusic, 100%NL, Sublime FM, Slam!FM, Radio 538, Radio 10, Sky Radio en Radio Veronica

Wat vraagt de VCR van de overheid?

- **Inventariseer de bestaande beperkingen in Nederlandse wet- en regelgeving**
De overheid zou het voortouw moeten nemen in overleg met de mediasector om na te gaan welke beperkingen op dit moment optreden in Nederlandse wetgeving en om - aan de hand van een 'Deltaplan' - die beperkingen weg te nemen. Tempo is daarbij essentieel, gegeven de snelheid van de veranderingen die optreden.
- **Moderniseer de Mediawet**
De VCR vraagt om consistente regulering die voor alle spelers geldt. Dat betekent enerzijds versoepeling van de Nederlandse regels voor binnenlandse spelers, en anderzijds aanscherping van de regels waaronder de techbedrijven op dit moment kunnen opereren. Als Facebook Radio morgen begint en Nederlandse adverteerders benadert vanuit hun verkooporganisatie, moeten voor hen dezelfde regels gelden. Wij Nederlandse radiopartijen mogen bijvoorbeeld maximaal 12 minuten reclame per uur uitzenden. Een internetpartij is hier niet aan gebonden. De VCR verzoekt om in overleg te treden om de Mediawet aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen. Hier zou ook op Europees niveau over gesproken moeten worden.
- **Moderniseer het auteursrecht m.b.t. de Collectieve Beheersorganisaties**
De Collectieve Beheersorganisaties (CBO's; instanties zoals Buma/Stemra of SENA) hebben een wettelijk verankerde monopoliepositie. Toezicht is daarom van belang om te voorkomen dat de CBO's misbruik maken van hun machtspositie ten opzichte van de gebruikers van creatieve prestaties. Daarnaast is door gebrek aan transparantie ook niet duidelijk hoe de kosten bepaald en aangerekend worden. Voor nieuwe vormen van exploitatie gelden per saldo hogere tarieven, terwijl tegelijkertijd aanzienlijke investeringen gedaan moeten worden in nieuwe diensten en technieken en de baten nog onvoldoende zeker zijn. De meeste business cases in nieuwe mediavormen en -aanbod sneuvelen daarom al op voorhand vanwege de torenhoge rechtenafdrachten. In een mediasector en -consumptie die zich razendsnel ontwikkelen is het essentieel dat het auteurs- en naburig recht aansluit op de ontwikkelingen.
- **Bevorder maximale ontwikkeling distributiekkanalen Nederlandse mediabedrijven**
De leden van de VCR zijn voor het aanbieden van het digitale product in belangrijke mate afhankelijk van de binnenlandse distributiekkanalen die hen naar de consument kunnen brengen. Het gaat dan niet alleen om de kabel van Ziggo en het kopernetwerk van KPN die opengesteld moeten worden resp. blijven als distributiekanaal, maar bv. ook om de maximale ontwikkeling van spectrum voor omroepdoeleinden, zoals DAB+ en uitvoering van het Verbeterplan dat hiervoor door de sector is ontwikkeld. Voor de verdere toekomst is bovendien essentieel dat spectrum voor omroepdoeleinden voldoende geoormerkt blijft, zodat radiostations ook in de toekomst op een gelijk speelveld kunnen blijven opereren.

